

บทที่ 2

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

05/06/64

1

1. ปัญหาของระบอบการเมืองไทย

- 1.1 การเมืองเป็นการแย่งชิงอำนาจระหว่างข้าราชการกับนักการเมือง
- 1.2 การเมืองการปกครองไม่สุจริต
- 1.3 การเมืองขาดเสถียรภาพ ประสิทธิภาพ
- 1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ไม่สมดุลกับความไม่เป็นธรรมทางเศรษฐกิจ
- 1.5 ความขัดแย้งทางการเมืองที่ยืดเยื้อ

05/06/64

2

1.1 การเมืองกับการแย่งชิงอำนาจ

รัฐประหารสำเร็จ / ไม่สำเร็จ 21 ครั้ง (กบฏ 10 ครั้ง / รัฐประหาร 13 ครั้ง)

รัฐธรรมนูญ 20 ฉบับ

จัดทำโดยอิสระ 3 ฉบับ (2492, 2517, 2540)

รับรองโดยประชามติ 2 ฉบับ

นายกรัฐมนตรีทหาร 11 คน

05/06/64

3

“วงจรอุบาทว์”

05/06/64

4

- ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพไม่สำคัญ

1.2 การเมืองเต็มไปด้วยความไม่สุจริต

ปัญหาการซื้อเสียง

องค์กรตรวจสอบไม่มีความเป็นอิสระ

ปัญหาการทุจริตในตำแหน่ง

05/06/64

5

1.3 รัฐบาลไร้เสถียรภาพและขาดประสิทธิภาพ

89 ปี รัฐบาล 62 ชุด

เฉลี่ย อายุ 1 ปี 2 เดือน

นายกรัฐมนตรี 29 คน

นายกรัฐมนตรีในรัฐบาลผสมขาดภาวะผู้นำ

05/06/64

6

1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ไม่สมดุลและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสังคม

ถ้าดูตัวเลขรายได้ของประชากรไทย แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 20%

กลุ่มประชากร	ปี 2505 /06	ปี 2552	ปี 2560
1.กลุ่มประชากร 20% ที่รายได้ต่ำสุด	2.9	4.79	5.03
2. กลุ่มประชากร 20% ที่รายได้ต่ำ	6.2	8.36	9.15
3.กลุ่มประชากร 20% ที่รายได้ปานกลาง	10.5	12.57	13.72
4.กลุ่มประชากร 20% ที่รายได้สูง	20.9	20.08	21
5. กลุ่มประชากร 20% ที่รายได้สูงสุด	59.5	54.19	51.12

05/06/64

7

ผลงานวิจัยที่คณะวิจัยที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและที่ธรรมศาสตร์ ในหนังสือ สู่สังคมไทยเสมอหน้า.2562

ได้แสดงข้อมูลต่อไปนี้

- คราวเรือน Top 20 % ถือครอบครองมากกว่า 50% ของทรัพย์สินรวมสุทธิ (หลักหักหนี้สิน) ทั้งหมดในประเทศ
- บัญชีเงินฝาก 100,000 บัญชี ที่มากกว่า 10 ล้านบาท =0.12 % ของบัญชีเงินฝากทั้งหมด แต่มีเงินฝากรวมกันคิดเป็น 50 % ของทั้งหมด
- คราวเรือน Top 1 % มีรายได้จาก ค่าเช่า เงินปันผลดอกเบี้ย คิดเป็น50 % ของรายได้ประเภทนี้ทั้งหมดในประเทศ (ใช้ข้อมูลของกอบศักดิ์ ,2556)
- ทรัพย์สินของมหาเศรษฐี 50 อันดับแรก =1/3 ของ GDP(2561)

05/06/64

8

1.5 ความขัดแย้งทางการเมืองที่ยืดเยื้อ

ช่วง 2548 ปลายปี – 22 พ.ค.57 เกือบ 9 ปี

- ชุมนุมสาธารณะ 701 วัน หรือ 2 ปี
- ผู้เสียชีวิต 131 คน บาดเจ็บ 3,388 คน

05/06/64

9

ความเสียหาย

- โดยตรง (งบ ความมั่นคง, การเลือกตั้งโมฆะ 2 ครั้ง การเผาอาคาร
ลักทรัพย์, ค่าชดเชยผู้เสียหาย ฯลฯ) 33,572 ล้านบาท
- ค่าเสียหายทางเศรษฐกิจ 710,102 ล้านบาท (ขาดเงินจากการ
ท่องเที่ยว , การค้า, การลงทุน การชะงักงันทางเศรษฐกิจ)
- ค่าเสียโอกาสทางเศรษฐกิจ 1,300,000 ล้านบาท
- คสช. จึงยึดอำนาจเมื่อ 22 พฤษภาคม 2557

05/06/64

10

รัฐธรรมนูญ 2540 , 2550 จึงพยายามแก้ปัญหาดังกล่าว โดย

1. ทำการเมืองของนักการเมืองเป็นการเมืองของพลเมือง

- ขยายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ
- ขยายส่วนร่วมของพลเมืองในการเมือง

2. ทำการเมืองให้สุจริตโปร่งใส

- ป้องกันและจัดการซื้อเสียง
- ป้องกันการทุจริต : การแสดงบัญชีทรัพย์สิน-หนี้สิน
- ปราบปรามการทุจริต / การกระทำมิชอบ : การตั้งศาลใหม่ และองค์กรอิสระ

3. ทำให้การเมืองมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ

รัฐธรรมนูญ 2560

- มีส่วนที่ต่อเนื่องจากรัฐธรรมนูญ 2540-2550
- หลักการใหม่ที่ไม่ปรากฏในปี 2540-2550
- การย้อนกลับไปใช้หลักการก่อนปี 2540

I. ความต่อเนื่องจากรัฐธรรมนูญ 2540 - 2550

รูปของรัฐ (มาตรา 1) ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (มาตรา 2 มาตรา 3 และมาตรา 182)

- อำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญเป็นของพระมหากษัตริย์กับประชาชน

2. หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง) โดยมีการควบคุมร่างกฎหมาย (มาตรา 148 ประกอบ 210 (1)) และกฎหมาย (มาตรา 210,212 ,231(11)) ไม่ให้ขัดรัฐธรรมนูญ

05/06/64

15

3. ยังคงให้ความสำคัญกับหลักนิติธรรม และการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค (มาตรา 3 วรรค 2 ,มาตรา4 และ 27) โดยมีสภาพบังคับใหม่มาตรา25,มาตรา 26

- ใช้สิทธิเสรีภาพได้ตามเจตนารมณ์แม้ยังไม่มียกเว้น (ม.25 ว.2)

- ใช้สิทธิทางศาล / ยกขึ้นต่อสู้นิติศาลได้ (ม.25 ว.3)

05/06/64

16

-กฎหมายต้อง

(มาตรา 26)

1. ไม่ขัดหลักนิติธรรม
2. ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพเกินสมควรแก่เหตุ
3. ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
4. ระบุเหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิ เสรีภาพ
5. กฎหมายต้องมีผลใช้บังคับทั่วไป (ม.26)

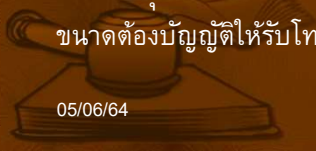

05/06/64

17

คำวินิจฉัยที่ 2/2562

ประกาศ คปค.ฉบับที่ 25 ซึ่งกำหนดให้ผู้ต้องหาต้องพิมพ์ลายนิ้วมือ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน หนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 3 วรรคสอง มาตรา 26 วรรคหนึ่ง และมาตรา 28 วรรคหนึ่ง โดย มาตรา 26 วรรคหนึ่งกำหนดหลักความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณี ซึ่งถือหลักว่าการตรากฎหมายเพื่อจำกัดเสรีภาพต้องมีความจำเป็น เหมาะสม และได้สัดส่วนระหว่างประโยชน์สาธารณะกับสิทธิเสรีภาพที่ประชาชนต้องสูญเสีย (โดยเฉพาะเสรีภาพในชีวิตร่างกาย ซึ่ง มาตรา 28 คู่คุ้มครอง) การจำกัดเสรีภาพต้องพิจารณาสภาพเหตุการณ์บ้านเมืองและวิถีดำเนินชีวิตของประชาชน ในขณะที่ตรากฎหมายและบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งอาจเหมาะสมในขณะที่ต้องการให้บ้านเมืองสงบสุขหลังการยึดอำนาจของ คปค.ในปี 2549 แต่ในยามที่บ้านเมืองสงบสุขหลังจากการใช้รัฐธรรมนูญ 2560 ซึ่งรับรองสิทธิเสรีภาพบุคคลไว้ การกระทำอันฝ่าฝืนประกาศ คปค.มิใช่การกระทำร้ายแรงที่กระทบความสงบสุขบ้านเมืองถึงขนาดต้องบัญญัติให้รับโทษอาญาถึงหกเดือน ประกอบกับมีโทษทางอาญาอยู่ใน ปอ.มาตรา 368 วรรคหนึ่ง

05/06/64

18

คำวินิจฉัยที่ 2/2562 (ต่อ)

ซึ่งเป็นความผิดลหุโทษที่เหมาะสมกับการฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานอยู่แล้ว ทั้งยังมีป.วิ.อ.มาตรา 131 /1 ด้วย ประกาศ คปค.จึงจำกัดเสรีภาพในชีวิตร่างกายบุคคลอย่างไม่สมเหตุผล ไม่พอเหมาะพอควรตามความจำเป็น และไม่ได้สัดส่วนระหว่างประโยชน์สาธารณะที่ได้กับสิทธิเสรีภาพที่สูญเสียไป จึงขัดต่อหลักนิติธรรมตามมาตรา 3 วรคสอง ทั้งยังสร้างเงื่อนไขและภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็น ไม่สอดคล้องกับสภาพบ้านเมืองและวิถีชีวิตของประชาชนในปัจจุบัน ดังนั้น เมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างการจำกัดเสรีภาพกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะจึงถือว่าบทบัญญัติดังกล่าวเพิ่มภาระและจำกัดสิทธิเสรีภาพเกินสมควรแก่เหตุไม่ได้สัดส่วน

05/06/64

19

4. ระบบการเมืองยังเป็นระบบรัฐสภา (Parliamentary System) มี 2 สภา คือสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

สภาผู้แทนราษฎร 500 คน

- เป็นที่มาของรัฐบาล (ม.158,159)
- ไม่ไว้วางใจรัฐบาลได้ (ม.151)
- รัฐบาลยุบสภาได้ (ม.103)

05/06/64

20

วุฒิสภา 200 คน มาจากการเลือกกันเองของกลุ่มต่างๆใน
สังคม (ม.107) แต่ในบทเฉพาะกาลมี 250 คน (200 มาจากสรรหา
และการแต่งตั้งของ คสช. 50 คนมาจากการเลือกกันเองและ
แต่งตั้งของ คสช.ดู ม.269)

กลั่นกรองร่างกฎหมาย

ให้ความเห็นชอบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและ
องค์กรอิสระ

05/06/64

21

5. ระบบหลายศาลเช่นเดิม

6. องค์กรอิสระยังคงดำรงอยู่

05/06/64

22

หลักการใหม่ที่ไม่ปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญ 2540,2550

1. พระราชอำนาจตามพระราชอัธยาศัยในการบริหารราชการในพระองค์

มาตรา 15 วรรค 2

“การจัดระเบียบราชการ และการบริหารงานบุคคลของราชการในพระองค์ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัยตามที่บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกา”

- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการในพระองค์ พ.ศ.2560 (ราชกิจจานุเบกษา 1 พ.ค.2560)
- พระราชกฤษฎีกาจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของราชการในพระองค์ พ.ศ.2560 (ราชกิจจานุเบกษา 10 พ.ค.2560)

05/06/64

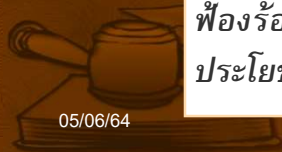
23

2. การบัญญัติ “หน้าที่ของรัฐ”

รัฐธรรมนูญทั่วโลกถือว่า การบัญญัติให้เป็น **สิทธิ** ของบุคคล (ประชาชน) ก็เท่ากับรัฐมี **หน้าที่** ต้องจัดให้สมดังสิทธิ และผู้ทรงสิทธิก็ชัดเจน

แต่รัฐธรรมนูญ 2560 เลือกที่จะบัญญัติให้เป็นหน้าที่รัฐก็ต้องบัญญัติ
มาตรา 59

“การใดที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐตามหมวดนี้ ถ้าการนั้นเป็นการทำให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง ย่อมเป็นสิทธิของประชาชนและชุมชนที่จะติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ รวมตลอดทั้งฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ”

05/06/64

24

บทบัญญัติที่มีผู้ทรงสิทธิชัดเจน

มาตรา 55 หน้าที่ให้บริการสาธารณสุข

มาตรา 56 หน้าที่จัดสาธารณูปโภคพื้นฐาน

มาตรา 57 หน้าที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ฯ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม
ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

มาตรา 58-59 หน้าที่เปิดเผยและให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลราชการ

มาตรา 61 หน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค

05/06/64

25

มาตรา 45 บุคคลหรือชุมชน 1) ซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการทำหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ และ 2) ได้รับความเสียหายจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของรัฐ หรือการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ถูกต้องครบถ้วนหรือล่าช้าเกินสมควรย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลวินิจฉัยคดีตามมาตรา 7 (4) ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) บุคคลหรือชุมชนนั้นได้ 1) ร้องขอให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดให้ตนหรือชุมชนได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ และ 2) หน่วยงานของรัฐปฏิเสธไม่ดำเนินการ หรือไม่ดำเนินการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอหรือปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ถูกต้อง และ 3) บุคคลหรือชุมชนไม่ได้โต้แย้งการดำเนินการหรือไม่ดำเนินการดังกล่าวเป็นหนังสือต่อหน่วยงานนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบหรือวันที่ได้รับแจ้งหรือถือว่าได้รับแจ้ง

(2) บุคคลหรือชุมชนตาม (1) ได้ยื่น 4) คำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินว่าหน่วยงานของรัฐตาม (1) มิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิหนังสือโต้แย้ง (1) ในกรณีนี้หากผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าหน่วยงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้แจ้งให้ผู้ร้องและหน่วยงานของรัฐทราบ แต่หากผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าหน่วยงานของรัฐยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีทราบถึงการดังกล่าว

(3) ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดินและสั่งการตามที่เห็นสมควร ในการนี้ คณะรัฐมนตรีอาจมอบหมายให้คณะกรรมการหรือหน่วยงานใดเป็นผู้พิจารณาและเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีก็ได้ เมื่อคณะรัฐมนตรีสั่งการเป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งให้บุคคลหรือชุมชนทราบ หากบุคคลหรือชุมชนเห็นว่าคำสั่งการของคณะรัฐมนตรียังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ อาจยื่นคำร้องให้ศาลวินิจฉัยตามมาตรา 7 (4) ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ในระหว่างการพิจารณาคดีตามมาตรา นี้ ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีไปก่อนจนกว่า ศาลจะมีคำวินิจฉัย

ให้ศาลวินิจฉัยคดีตามมาตรา นี้ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

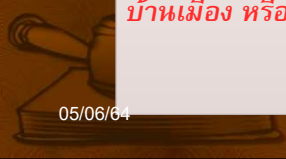
05/06/64

27

3. ความไม่ไว้วางใจนักการเมืองและมาตรการควบคุม

คำปรารภบางส่วน

“.....แต่การปกครองก็มิได้มีเสถียรภาพหรือราบรื่นเรียบร้อย เพราะยังคงประสบปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ บางครั้งเป็นวิกฤตทางรัฐธรรมนูญที่หาทางออกไม่ได้ เหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการที่มีผู้ไม่นำพาหรือไม่นับถือยำเกรง กฎเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง ทุจริตฉ้อฉลหรือบิดเบือนอำนาจ หรือขาดความตระหนักสำนึกรับผิดชอบต่อประเทศชาติและประชาชนจนทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นผล....” ดังนั้น รัฐธรรมนูญ จึง “.....วางกลไกป้องกัน ตรวจสอบและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด เพื่อมิให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมือง หรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ”

05/06/64

28

3.1 กำหนดลักษณะต้องห้าม ส.ส. ส.ว. และ รมต.เข้มข้น

- ห้ามเจ้าของ หรือผู้ถือหุ้นกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ (ม.98 (3) และ พรป.การเลือกตั้ง ม.54)
- ห้ามผู้พ้นโทษจำคุกไม่ถึง 10 ปี สมัคร (ม.98 (7))
- ห้ามผู้ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง สมัครรับเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งการเมืองตลอดชีวิต (มาตรา 98 (18) และ มาตรา 235 วรรค 3 และ 4)

05/06/64

29

3.2 เพิ่ม ใบส้ม และ ใบดำ

เดิมรัฐธรรมนูญ 2540 , 2550 มี

ใบเหลือง (สั่งให้เลือกตั้งใหม่) ดู ม.224 (3)

ใบแดง (เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง) ต้องมีกำหนดเวลา ดู ม.226

05/06/64

30

รัฐธรรมนูญ 2560 เพิ่ม

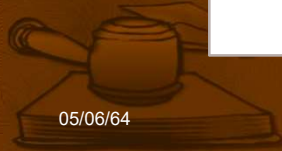

ใบส้ม : ระยะเวลาใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว
ไม่เกิน 1 ปี ดู ม.224(4) และ ม.225

ใบดำ : เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

- เพราะทุจริตเลือกตั้ง หรือรู้เห็นเป็นใจ ม.226
- เพราะร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ จงใจกระทำการขัดรัฐธรรมนูญหรือ กฎหมาย ฝ่าฝืนมาตรฐานจริยธรรมอย่างร้ายแรง ม.235 วรรค 3, 4

05/06/64

31

ผลของใบดำ มาตรา 235 วรรค 4

- ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งระดับชาติ / ท้องถิ่นตลอดไป
- ไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

จะใช้กับกรณีทุจริตเลือกตั้งด้วยหรือไม่ ?

05/06/64

32

3.3 การให้ประชาชนลงคะแนนไม่เลือกผู้ใด (vote no) หากไม่มีผู้สมัครใดชนะ ก็ให้ตัดสิทธิการสมัครคราวนั้นและให้เลือกตั้งใหม่

3.4 ให้อำนาจ กกต.เพิ่ม

- มีเวลารับรอง 60 วัน (85 พรรค 4)
- ระเบียบการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (ใบส้ม) เมื่อ มีหลักฐานควรเชื่อว่าผู้นั้นทุจริตในการเลือกตั้ง (224) (4) และ ม.225

05/06/64

33

4. ยุทธศาสตร์ชาติ

ม.65

ม.162 กำหนดให้ ครม.ต้องแถลงนโยบายให้สอดคล้องยุทธศาสตร์ชาติด้วย

05/06/64

34

5. ระบบการเลือกตั้ง ส.ส.แบบใหม่

ระบบเลือกตั้งในโลก

ระบบเสียงข้างมาก (plurality system)

ระบบสัดส่วน (proportional system)

ระบบผสม (mixed system)

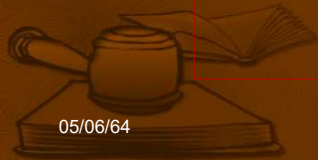
05/06/64

35

- ไทยก่อนปี 2540 ใช้ระบบเสียงข้างมาก FPTP (first past the post) ตั้งแต่ปี 75 – 2540
- รัฐธรรมนูญ 40-50 ใช้ระบบผสมแบบคู่ขนาน (parallel system) เสียงข้างมากเขตละคน (FPTP) + สัดส่วน (PR)

400 (375) 100 (125)

ปี 2554 ไทยรักไทยได้ ส.ส.265 จาก 500 = 53 % แต่คะแนนแบ่งเขต 44.47 บัญชี 48.42

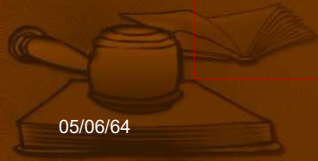

05/06/64

36

ระบบสัดส่วนผสม (mixed – member proportional representation)
แบบบัตร 2 ใบ 1 ใบเลือก ส.ส.เขต 1 ใบ เลือกพรรค

จำนวน ส.ส.ที่พรรคจะได้ดูจากคะแนนรวมที่เลือกพรรคทั่วประเทศ
ถ้าพรรคได้ ส.ส.เขตต่ำกว่า จำนวนที่ควรได้จากการเลือกพรรค ให้
มากกว่าหรือเท่ากับ ไม่เพิ่มให้

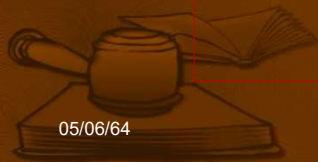

05/06/64

37

ส.ส. 500 คน

พรรคที่ 1 ได้ ส.ส.บัญชี 10%	50 คน	
ได้ ส.ส.เขต	53 คน	พรรคที่ 1 ไม่ได้ ส.ส. บัญชีอีก
พรรคที่ 2 ได้ ส.ส.บัญชี 5 %	25 คน	
ได้ ส.ส.เขต	20 คน	พรรคที่ 2 ได้ ส.ส.บัญชีเพิ่มอีก 5 คน

05/06/64

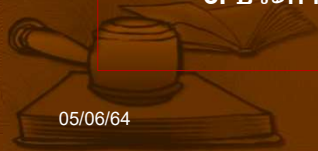
38

ระบบนี้ใช้ในเยอรมัน นิวซีแลนด์ โปแลนด์ อิตาลี เยอรมัน อิตาลี เวเนซุเอลา ไนจีเรีย แอลเบเนีย โรมาเนีย อังการี อิตาลี เวเนซุเอลา ไนจีเรีย แอลเบเนีย และในร่างรัฐธรรมนูญ 2558

แต่ระบบเลือกตั้งในรัฐธรรมนูญปี 60 ใช้ระบบสัดส่วนผสม แต่บัตรเลือกตั้งเดี่ยว แต่เรียกว่า “จัดสรรปันส่วนผสม” ใช้อยู่ในรัฐเดี่ยว คือบาเดน- วูตเทินเบิร์กของเยอรมันระดับมลรัฐ

แต่ ระบบเยอรมันมีสิ่งที่ระบบปี 2560 ไม่มี คือ

1. คะแนนขั้นต่ำ 5% (minimum threshold)
2. จำนวน ส.ส.ไม่ตายตัว (overhang)
3. ประกาศผลเลือกตั้งครั้งเดียว

05/06/64

39

ผลของระบบเลือกตั้งไทย

มีพรรคการเมือง 26 พรรคในสภา พรรค 11 พรรค ได้ ส.ส. 1 คน
เมื่อเลือกตั้งใหม่ทุกครั้ง ต้องคำนวณสัดส่วนใหม่ทุกครั้ง ทำให้ **อนด.**
ได้ สส.เขต 1 **ปปช.**ได้ ส.ส.บัญชี 1 **พปชร.**ได้บัญชี 1 จะเป็นเช่นนี้ไป 1 ปี

05/06/64

40

6. วุฒิสภา : การได้มา หน้าที่ อำนาจ

2475 สภาเดี่ยว สมาชิก 2 ประเภท ,2475 แก้ไข 2495

2489 พฤษสภา เลือกตั้งโดยทางอ้อมจากท้องถิ่น

2492-2534 วุฒิสภา แต่งตั้ง

2540 วุฒิสภา เลือกตั้งโดยตรง

2550 วุฒิสภา เลือกตั้ง + สรรหา

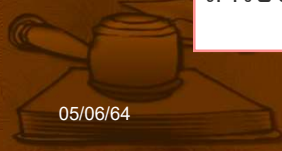
05/06/64

41

วุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ 2560

องค์ประกอบ 200 คน จากการเลือกกันเองของผู้ที่มีความรู้
ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ /ประโยชน์ร่วมกัน การทำงานที่
หลากหลาย ทั้งนี้ไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยแบ่งเป็นกลุ่มๆ (ม.107
วรรค 1)

ต้องดำเนินการระดับอำเภอ จังหวัด ประเทศ (วรรค3) มีบัญชี
สำรอง

05/06/64

42

อายุวุฒิสภา 5 ปี นับแต่วันประกาศผลการเลือก (ม.109)
และต้องไม่פקใฝ่ / ยอมตนอยู่ใต้อาณัติพรรคการเมือง (ม.113
และ 111 (7))

05/06/64

43

หน้าที่ และอำนาจ

1. กลับกรองกฎหมาย (มาตรา 81 , 136-139,143,172 ว.3-6)
2. ควบคุมร่างกฎหมายและร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมิให้ขัดรัฐธรรมนูญ (มาตรา 148,256 (9))
3. ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยตั้งกระทู้ถาม (ม.150) เปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาโดยไม่ลงมติ (ม.153) ปี ละไม่เกิน 1 ครั้ง

05/06/64

44

4. ให้ความเห็นชอบแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (ม.204) และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ (ม.217)
 5. ทำหน้าที่ระหว่างไม่มีสภาผู้แทนราษฎร (ม.126)
- อำนาจถอดถอนไม่มีอีกต่อไป**

05/06/64

45

วุฒิสภามาบทเฉพาะกาล มาตรา 269

มี 250 คน มาจาก 3 ส่วน

1. **194 คน คสช. คัดเลือก**มาจากบัญชีรายชื่อ 400 คน ที่ กกก.สรรหาเสนอมาให้เลือก
2. **50 คน คสช.คัดเลือก**มาจากบัญชีรายชื่อ 200 คน ที่ กกต.จัดให้มีการเลือกกันเองระดับอำเภอ จังหวัด และประเทศ
3. **6 คน โดยตำแหน่ง** คือ ปลัด กห.,ผบ ทบ.,ผบ ทร.,ผบ ทอ., และ ผบ ตร.

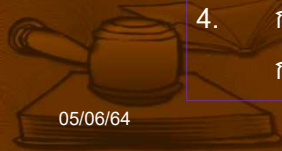
05/06/64

46

อายุวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล 5 ปี นับแต่วันมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯแต่งตั้ง (วุฒิสภาตามบทถาวร ไม่ต้องทรงแต่งตั้ง)

หน้าที่และอำนาจมีเพิ่มเติมอีกบางประการ คือ

1. ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ม.270)
2. ร่วมกับสภาผู้แทนพิจารณาร่าง พรบ.เพื่อการปฏิรูปประเทศตามหมวด 16 ในที่ประชุมร่วมรัฐสภา (ม.270 วรรค 2-5)
3. อำนาจตาม ม.271
4. การเลือกนายกรัฐมนตรีระหว่าง 5ปี แรกนับแต่มีรัฐสภาชุดแรกกระทำในที่ประชุมรัฐสภา (ม.272)

05/06/64

47

7. การได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรี

1. ต้องแจ้งรายชื่อคนที่พรรคการเมืองจะเสนอให้เป็นนายกรัฐมนตรีให้ กกต. ไม่เกินพรรคละ 3 ชื่อ (ม.88,89)
2. ส.ส.1 ใน 10 อาจเสนอชื่อผู้ที่มีชื่อในบัญชีของพรรคที่มี ส.ส.ไม่น้อยกว่า 5% ของ ส.ส.ทั้งหมด (25 คนจาก 500 คน) (ม.159 ว.2)
3. ลงคะแนนเปิดเผย ต้องได้เสียงมากกว่ากึ่งหนึ่ง (251 เสียงจาก 500 เสียง)

ไม่มีระยะเวลากำหนดไว้

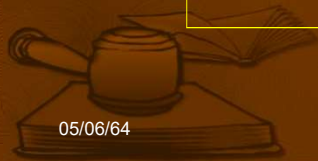
05/06/64

48

ตามบทเฉพาะกาล การเลือกนายกรัฐมนตรีให้กระทำในที่ประชุมร่วมรัฐสภา (ส.ส.500+ ส.ว.250) โดยแยกเป็น 2 กรณี

กรณีที่ 1 เลือกคนในบัญชีที่พรรคประกาศ

ขั้นตอนที่ 1 และ 2 เหมือนข้างต้น แต่มติเห็นชอบให้ผู้ที่อยู่ในบัญชีพรรคเป็นนายกฯ ต้องมีคะแนนเสียงเกินครึ่ง (376 เสียงจาก 750)

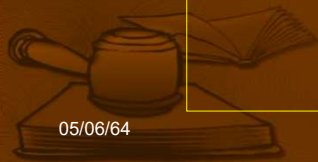

05/06/64

49

กรณีที่ 2 เลือกคนนอกบัญชีของพรรค

- มีกรณีที่ไม้อาจแต่งตั้งคนในบัญชีของพรรคได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด
- ส.ส.+ส.ว. ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก 2 สภา (375 คน จาก 750 คน) เข้าชื่อเสนอประธานรัฐสภา ขอให้มติดียกเว้นไม่ต้องเสนอรายชื่อจากบัญชีพรรค
- รัฐสภามีมติไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ให้ยกเว้น (500 คน จาก 750 คน) ก็ให้ยกเว้นได้
- กลับมาดำเนินการตามกรณีที่ 1 ใหม่โดยเลือกคนนอกบัญชีได้

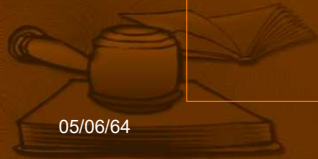
05/06/64

50

8. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญ 2560 ปรับเปลี่ยน พรป.ไปหลายประการ คือ

1. พรป.มี 10 ฉบับ (ม.130)
2. ผู้เสนอ พรป. (ม.131)
 - 2.1 ครม. โดยข้อเสนอของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือ องค์กรอิสระ
 - 2.2 ส.ส. 1 ใน 10 (50 คน)

05/06/64

51

3. การพิจารณาต่างจากปี 2550 ซึ่งพิจารณาที่ละสภา

ตามรัฐธรรมนูญ 2560 ให้เสนอต่อรัฐสภาและให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

- พิจารณาให้เสร็จใน 180 วัน ถ้าพิจารณาไม่เสร็จถือว่าเห็นชอบ
- การลงมติในวาระ 3 ต้องได้คะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่ง (376 จาก 700 คน)

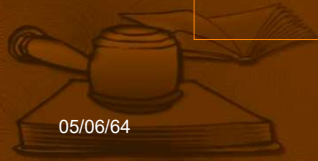

05/06/64

52

- ภายใน 15 วัน ส่งร่างให้ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องพิจารณา หากไม่ทักท้วงใน 10 วัน ก็ดำเนินการตาม มาตรา 145

- หากมีข้อทักท้วงว่าข้อความขัดรัฐธรรมนูญ หรือทำให้องค์กรนั้น ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ รัฐสภาต้องพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอได้

05/06/64

53

- ก่อน นรม.จะนำขึ้นทูลเกล้าฯถวาย ส.ส., ส.ว. หรือสมาชิก ทั้ง 2 สภา มีจำนวน 1 ใน 10 ของทั้งสองสภา(70 คน จาก 700 คน) หรือนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่าง พรบ.มีข้อความขัดรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ก็ส่งศาล รัฐธรรมนูญได้ตามมาตรา 148

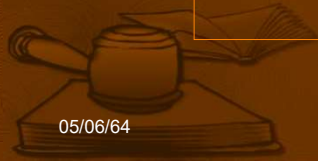
05/06/64

54

เรื่องอื่นๆ ให้กระทำเช่นเดียวกับร่าง พรบ.

- พรบ. เกี่ยวด้วยการเงินต้องมีคำรับรอง
นายกรัฐมนตรี (ม.133 ว.2)

- ม.145

05/06/64

55

9. การปรับการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

1. การแถลงนโยบาย (ม.162)

- ไม่มีการแถลงการดำเนินการตามแนวนโยบายแห่งรัฐ
- ไม่มีการระบุแผนการบริหารราชการแผ่นดิน / แผนนิติบัญญัติ

2. กำหนดหน้าที่ ครม.เพิ่มเติม (ม.164)

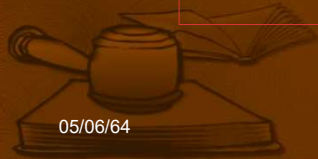

05/06/64

56

3. ขยายการเปิดอภิปรายทั่วไปโดย ครม. (ม.165) ไปให้

- ส.ส.50 คนขอเปิดอภิปรายทั่วไปในสภาผู้แทนราษฎร (ม.152)
- ส.ว.ไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 เปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา (ม.153)
- ผู้นำฝ่ายค้านขอเปิดอภิปรายทั่วไปปัญหาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจ เป็นการประชุมลับ (ม.155)

05/06/64

57

10. ปรับกระบวนการนิติบัญญัติ

1. เรียกประชุมสภาครั้งแรก 15 วัน นับแต่วันประกาศผลเลือกตั้ง (ภายใน 60 วันนับแต่วันเลือกตั้ง)
2. ประชาชนมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย, ร่างรัฐธรรมนูญแต่ไม่มีสิทธิเสนอถอดถอน
3. ตัดการแถลงว่ากฎหมายใดสำคัญก่อนโยบายออก
4. ม.142
5. ม.145

05/06/64

58

4. เพิ่มหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ

- กำหนดให้มีการปฏิรูปอย่างน้อย 7 ด้าน (ม.257,258)
- มีกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ (ม.259)
- ให้วุฒิสภามาบทเฉพาะกาล ม.269 เป็นผู้ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ (ม.270)

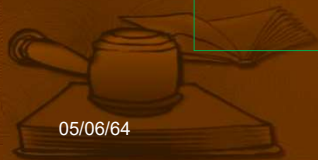

05/06/64

59

การย้อนกลับไปใช้หลักการก่อนปี 2540

1. การลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรี (ม.151,154)
 - ส.ส. 1 ใน 5 (100 คนจาก 500 คน)ขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ
 - ไม่ไว้วางใจ ครม.หรือ รมต.
 - ระหว่างยังไม่ลงมติ หรือถอนญัตติยุบสภาได้
 - การลงมติต้องไม่กระทำในวันเดียวกับวันที่การอภิปรายสิ้นสุด
 - ทำได้ปีละ 1 ครั้ง

05/06/64

60

2. สมัยประชุมนิติบัญญัติถูกเลิกไป (ม.121,123)

3. ไม่มีการถอดถอนอีกต่อไป แต่ ปปช.อาจได้สวนการไม่ปฏิบัติ
ตามมาตรฐานจรรยาบรรณที่ร้ายแรง และส่งให้ศาลฎีกาพิจารณา
วินิจฉัยได้ (ม.234 (1) และ 235 (1) ศาลฎีกาอาจพิจารณาให้พ้น
ตำแหน่งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งสิทธิเลือกตั้ง
ใหม่ไม่เกิน 10 ปี ได้ (ม.235 วรรค3)

05/06/64

61